

From: [REDACTED]
To: 'Göran Heldesten' <goran.heldesten@ei.se>; Jim Bruylandt <jim.bruylandt@ei.se>; Diariet Ei <diariet@ei.se>
Subject: Ärende 2021-102857: Svenska kraftnäts bemötande av Länsstyrelsen i Kalmar läns yttrande
Date: 02.06.2022 15:11:40 (+0000)
Attachments: Bemötande Lst Kalmar yttrande Ek-Ny_2022-06-01_sign.pdf (7 pages)

Hej

Översänder härmed Svenska kraftnäts bemötande av Länsstyrelsen i Kalmar läns yttrande över den komplettering vi gjorde i november 2021.

Hör gärna av dig om du har några frågor eller funderingar med anledning av bifogat bemötande.

Mvh

[REDACTED]

[REDACTED]

DELPROJEKTLEDARE TILLSTÅNDSÄRENDEN

OCH MARKÄTKOMST

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200

172 24 SUNDBYBERG

STUREGATAN 1

TEL [REDACTED]

[REDACTED]

WWW.SVK.SE

Från: Göran Heldesten <goran.heldesten@ei.se>

Skickat: den 29 mars 2022 10:27

Till: [REDACTED]

Kopia: Diariet Ei <diariet@ei.se>

Ämne: L:st yttrande f.k, 2021-102857

Hej [REDACTED]

20

2021-102857-0009

Här kommer som önskat Länsstyrelsens i Kalmar län yttrande i Nybro-Hemsjö för kännedom. Vi avvaktar med att skicka någon formell begäran om yttrande, men om ni bedömer att ni vill på rak arm peka på var svaren på några av deras frågor och/eller synpunkter finns så tas det som sagt tacksamt emot.

Vänligen,
Göran Heldesten

Göran Heldesten | Avdelningsjurist

016-16 25 94 | Växel 016-16 27 00

Postadress Box 155, 631 03 Eskilstuna

Besöksadress Libergsgatan 6, Eskilstuna | Drottninggatan 26, Stockholm

www.ei.se

[Läs om vår personuppgiftsbehandling i samband med mejl](#)

Energimarknaderna behöver spelregler – vi ser till att de följs.

Division Nät
Samhällsbyggnad/Tillstånd

2022-06-01

2021/4824

Informationsklass
K1

Energimarknadsinspektionen

Registrator@ei.se

(Ert Dnr: 2021-102857)

YTTRANDE

Bemötande av Länsstyrelsen i Kalmar läns yttrande avseende Svenska kraftnäts komplettering av koncessionsärendet för 420 kV ledningen mellan Ekhyddan och Nybro

Svenska kraftnät har tagit del av Länsstyrelsen i Kalmar läns (Länsstyrelsen) yttrandet till Energimarknadsinspektionen (Ei), avseende den komplettering av koncessionsärendet som Svenska kraftnät gjorde den 8 november 2021. Se Svenska kraftnäts bemötande av synpunkterna nedan.

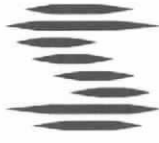
Bakgrund

Svenska kraftnät planerar att anlägga en ny 420 kV luftledning mellan Ekhyddan och Nybro. Syftet med förbindelsen är att förstärka transmissionsnätet i sydöstra Sverige, eftersom mer el behöver transporteras inom elområde 3 och 4. Ledningen innebär även att risken för att fel i transmissionsnätet, som leder till stora strömavbrott, minskar. Den planerade sträckningen är cirka 97 kilometer och berör Kalmar län.

Ledningen Ekhyddan-Nybro har planerats och tillståndsprövats gemensamt med en anslutande sträcka söderut, Nybro-Hemsjö. Ansökan om koncession inlämnades till Ei 2017. Ei avslag den 5 september 2019 båda koncessionsansökningarna, vilket Svenska kraftnät överklagade till regeringen. Svenska kraftnät yrkade på att Nybro-Hemsjö skulle erhålla koncession och Ekhyddan-Nybro skulle återförvisas till Ei för att information avseende artskydd skulle kompletteras och presenteras på samma sätt som för Nybro-Hemsjö.

Regeringen hanterade ärendena gemensamt och meddelade den 16 september 2021 ändring i Ei:s beslut och medgav koncession för sträckan Nybro-Hemsjö och återförvisade sträckan Ekhyddan-Nybro för handläggning hos Ei för ny prövning med hänvisning till påverkan på arter och habitat.

Koncessionsärendet för Ekhyddan-Nybro har den 8 november 2021 kompletterats av Svenska kraftnät med information som är likvärdig med vad som inlämnats för Nybro-Hemsjö. Utöver det har en artspecifik inventering av fiskgjuse utförts och redovisats. Den tidigare begäran om inventering av havsörn har avskrivits av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har den 21 mars 2022, på begäran av Ei, yttrat sig över Svenska kraftnäts kompletteringar i ärendet.

Länsstyrelsens synpunkter

Kollisionsrisk och behov av artskyddsdispens

Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig i ärendet med diarienummer: 407-9547-2017 (avser hela sträckningen), 407-6929-2018, 407-919-2019 samt 407-9936-2018. Den inledande frågan från Ei är om de brister och synpunkter som Länsstyrelsen tidigare påtalat i ovanstående remissyttranden har tillgodosetts.

Länsstyrelsen anför att kompletteringen inte innehåller någon beskrivning av hur olika arter flyger och på vilka platser det finns förhöjd risk för kollisioner. De efterfrågar en redovisning av vilka arter som riskerar att kollidera och i hur stor utsträckning, samt om detta sker i viktiga områden.

Länsstyrelsen vill även veta om Svenska kraftnät anser att det krävs dispens från bestämmelsen i 4 § p. 1 artskyddsförordningen för några arter. Vidare saknas en redogörelse över skyddsåtgärder som minimerar kollisionsrisken.

Svenska kraftnäts kommentar

En viss risk för fågelkollisioner finns för denna ledning, i likhet med alla andra luftledningar i landet, inklusive Nybro-Hemsjö. Svenska kraftnät anser dock det vara visat att den risken som föreligger för denna ledning är försumbar.

Svenska kraftnät har redogjort för kollisionsrisk, dels i MKB (kap. 6.1.7), i Svenska kraftnäts komplettering den 29 november 2019 (sidan 39 f.) och i ett särskilt utlåtande skrivet av Richard Ottvall (daterat 2020-05-06, bilaga 3 i komplettering till regeringen). Richard Ottvall är även en av författarna till den syntesrapport som Ei vanligen hänvisar till i koncessionsärenden och är en erkänd auktoritet inom området (Ottvall & Green 2020-02-18).

Slutligen har kollisionsrisken redogjorts för i kompletteringen den 8 november 2021 (Utredning om arter som omfattas av artskyddsförordningen, förekomst och påverkan, Ekhyddan-Nybro, daterad 2021-10-29 sid 65 och 68-69).

Slutsatsen i samtliga utredningar är att den förhöjda kollisionsrisk som föreligger är försumbar, eftersom planerad ledning, som är den som ska bedömas enligt bestämmelserna i artskyddsförordningen, anläggs intill befintlig 400 kV ledning i samtliga områden där fågelarter som riskerar att kollidera med större ledningar i huvudsak uppehåller sig.

Längre resonemang går att läsa i dokumenten ovan, men kortfattat är orsakerna till slutsatserna att ledningen inte korsar centrala flyttstråk för gäss, svanar, tranor etc. som är den typ av fåglar där man ser risk för kollisionsdöd, och att den är planerad parallellt med befintlig ledning i partier över sjöar och öppna områden, vilket minskar risk för kollision.

Länsstyrelsen önskar även en kvantifiering av risken uppdelad på art och geografiskt område, något som på ett vetenskapligt korrekt sätt inte är möjligt att göra utan långa studier på samtliga platser där ledningen planeras. Den riskbedömning Svenska kraftnät har gjort baseras på syntesrapporten (Ottvall & Green, 2020-02-18). Svenska kraftnät har även tagit in en oberoende rapport från Ottvall. Det material som har redovisats i ärendet sammanställer aktuellt forskningsläge och är den enda rimliga grunden att bedöma risk eftersom det ger ett välgrundat statistiskt underlag. Motsvarande studie för en enskild art på en enskild plats ger inte samma underlag, såvida det inte görs under flera år i sträck, vilket inte är en rimlig nivå för en prövning.

Svenska kraftnät har kompletterat ärendet med samma typ av information och detaljeringsgrad som för den anslutande sträckan Nybro-Hemsjö. Det som nu efterfrågas innebär en högre kravställning, vilket Svenska kraftnät inte anser vara motiverat och därför ifrågasätter.

Utifrån ovanstående redogörelse bedömer Svenska kraftnät att det inte finns risk för att fågelarter som skyddas med stöd av 4 § artskyddsförordningen påverkas på ett sådant sätt att artskyddsdispens krävs.

Naturvårdsverket har vidare i en vägledning, som publicerades på verkets hemsida den 12 mars 2022, anført att den svenska rättstillämpningen av 4 § 1-3 artskyddsförordningen, såvitt avser fågeldirektivet, inte påverkas av domslutet i Skydda skogen¹. Fridlysningsförbudet gäller inte individer av fåglar utan Klinthagenkriterierna² är fortfarande förenliga med fågeldirektivet.

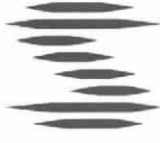
Sammantaget anser Svenska kraftnät att den viktigaste skyddsåtgärden, för att undvika kollisioner, är att anlägga ledningen parallellt med befintlig 400 kV ledning för att inte en adderad risk ska uppkomma. I de områden där ledningen anläggs i ny ledningsgata berörs inte viktiga sträckningsområden för fåglar. Specifika skyddsåtgärder avseende kollisionsrisk behövs utifrån ovanstående därför inte.

Påverkan på fiskgjuse

Länsstyrelsen påpekar att det i inventeringsrapporten finns kommentarer om att friluftsliv stör fiskgjusen och betonar att det inte är friluftslivets utan ledningens påverkan som ska bedömas. Svenska kraftnät behöver redogöra för vilken störning kraftledningen utgör på fiskgjusen både under byggskedet och driftskedet. Svenska kraftnät behöver även redogöra för om det föreligger risk för kollisioner.

¹ <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/arter-och-artskydd/artskyddshandboken-och-vagledning-om-artskydd/vagledning-om-fridlystning-av-fglar/>

² Se MÖD 2016:1 Mark- och miljöoverdomstolen ansåg att för verksamheter där syftet uppenbart var ett annat än att döda/störa frilivsta djur är det rimligt att det krävs en risk för påverkan på artens bevarandestatus i området för att utlösa förbuden i 4 § 1 och 2 artskyddsförordningen. Detta kallas "Klinthagenkriterierna".

Svenska kraftnäts kommentar

Inventering genomfördes i samtliga 21 sjöar i den planerade ledningens närhet, som utifrån kartstudier bedömdes ha potential för fiskande eller häckande fiskgjuse (Inventering av fiskgjuse, Ekhyddan-Nybro, daterad 2021-10-11). Slutsatsen av inventeringsresultatet var att det endast fanns häckande fiskgjuse i en av de 21 sjöarna. I aktuell sjö, [REDACTED], korsar den planerade ledningen parallellt med befintlig 400 kV ledning.

Noteringar om förekomst av fritidsbebyggelse och övrigt friluftsliv syftade inte till att bedöma dess påverkan specifikt, utan att bedöma om de 20 sjöar där fiskgjuse inte observerades skulle utgöra ett lämpligt habitat för framtida häckningar, och i så fall en framtida risk för påverkan. I de allra flesta fallen bedömdes att sjöarna, på grund av fritidsbebyggelse, inte skulle utgöra lämpliga häckningsplatser. Det bedöms därmed inte föreligga någon framtida risk för påverkan, och fiskgjusen påverkas därmed inte heller av ledningen i driftskedet.

I sjön [REDACTED] påträffades ett adult fiskgjusepar, med boplatsen på [REDACTED] öster om den befintliga kraftledningen. Ledning planeras att korsa över sjöns västra del, parallellt med befintlig ledning. På det avståndet sker inte någon påverkan under byggskedet. Vid resning av stolpar och lindragning kommer fiskgjusen troligen att undvika att jaga nära verksamhetsområdet, men dessa åtgärder påverkar en liten del av sjön (ca 1,5%) och sker under en mycket kort tid. Anläggningstiden för hela ledningen är ca två år, men per område rör det sig om några dagars påverkan vid avverkning, sedan ca en veckas påverkan vid grundläggning, någon dag vid stolpresning och några dagar vid lindragning. Det är alltså inte en kontinuerlig påverkan under två år.

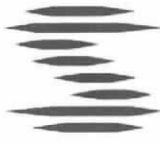
Vad gäller risk för kollisioner hänvisas till ovanstående fråga.

Störning under byggskedet

Länsstyrelsen ställer frågan vilken påverkan som kommer att ske på arterna i byggskedet.

Svenska kraftnäts kommentar

Länsstyrelsen specificerar inte vilka arter som åsyftas. För träd och buskar i skogsgatan är påverkan naturligtvis stor. Även för markskiktet i ledningsgatan, undantaget fridlysta arter som snitslas och undviks, kan påverkan bli stor. För fåglar undviks avverkning under häckningssäsong för att säkerställa att aktiva bon inte störs. Påverkan på arter under byggskedet i övrigt har redogjorts för i MKB (kap. 6.1.7, 6.2.4, 6.3.4, 6.4.4, 7 samt bilagorna 3a, 3a 3 och 3a 4). Det kan tilläggas att denna information innefattar samma konsekvensbedömning som för den södra sträckan, Nybro-Hemsjö, även om informationen inte var uppställd på samma sätt. Vidare har detta redogjorts för i komplettering till koncessionsansökan den 19 november 2019 och i utredningen om artskydd, som bifogades kompletteringen

den 8 november 2021 (*Utredning om arter som omfattas av artskyddsförordningen, förekomst och påverkan, Ekhyddan-Nybro*, daterad 2021-10-29, sid 10-72). Den påverkan som sker begränsas av skyddsåtgärder, se nedan under rubriken Skyddsåtgärder.

Fladdermusinventering

Länsstyrelsen anser inte att det går att dra slutsatsen att det endast förekommer två fladdermusarter i området utan att ha genomfört en fladdermusinventering. Länsstyrelsen bedömer att det inte tillräckligt tydligt har redogjorts för om ledningen kommer att påverka fortplantningsområden eller viloplatser för fladdermössen. Oro framförs om huruvida det finns en risk att skogsgatan kommer att utgöra en barriär för arterna som gör att de förlorar viktiga habitat.

Svenska kraftnäts kommentar

Svenska kraftnät har utrett och bedömt påverkan på fladdermöss i MKB (kap. 6.1.7) och i Utredning om arter som omfattas av artskyddsförordningen (kap 3.1.9, 4.9, 5.1.1 och 5.2.1). Det finns inga kända fynd i planerad ledningsgata. De arter som finns inom utredningsområdet, dvs större brunfladdermus och vattenfladdermus, är främst knutna till födosök över vattenområden. Ingen ny ledningsgata anläggs över vatten och ingen kollisionsrisk föreligger för fladdermöss.

Observation av fransfladdermus, som Länsstyrelsen hänvisar till, ligger utanför utredningsområdet och har inte bedömts påverkas på så stort avstånd, vare sig från buller från byggskedet eller påverkan på boträd. Generellt är ledningsgator insektsrika och kan utgöra lämpliga födosöksområden för fladdermöss som normalt jagar i skogsläntor och brynområden.

Denna bedömning gäller för såväl Ekhyddan-Nybro som Nybro-Hemsjö, där samma bedömning gjorts på samma underlag, vilket Länsstyrelsen inte har haft synpunkter på.

Brister i materialet

Länsstyrelsen anser att det på grund av fortsatta brister i utredningsmaterialet inte är möjligt att bedöma hur ledningen påverkar skyddsvärda miljöer och de skyddade arter som berörs.

Svenska kraftnäts kommentar

Eftersom Länsstyrelsen inte specificerar vilka brister utredningsmaterialet har, har Svenska kraftnät svårt att bemöta eller komplettera informationen, en synpunkt som framfördes även i Svenska kraftnäts yttrande till regeringen den 20 juli 2020. De brister som anförts i övrigt i kompletteringen besvaras ovan och nedan.

Skyddsåtgärder

Länsstyrelsen anser att det saknas skyddsåtgärder för att undvika skada på fridlysta arter framför allt växter men även grod- och kräldjur och undrar om det finns möjligheter att justera stolpplaceringen.

De önskar även att föreslagna skyddsåtgärder formuleras med "ska" istället för "bör".

Svenska kraftnäts kommentar

Det saknas inte skyddsåtgärder. Skyddsåtgärder är beskrivna i MKB (kap. 5.5 samt kap. 6), i MKB:er för Natura 2000-områdena (Virån, Emån, Alsterån och Ljungbyån) samt i de kompletteringar som redogjorts för ovan. Skyddsåtgärderna har sedermera överförts i en miljöåtgärdsplan som är specifikt för samtliga skyddsvärda objekt inom och intill ledningsgatan. I det ingår skyddsåtgärder för vattenmiljöer, bland annat för att undvika påverkan på grod- och kräldjur, snitsling av naturvärden inkl. fridlysta arter inför entreprenad, utbildning, styrning och uppföljning av entreprenör m.m.

Den huvudsakliga skyddsåtgärden för att inte påverka skyddsvärda områden är att undvika dem helt och hållet. Det finns en gedigen lokaliseringstudie för ledningen som varit föremål för samråd, kompletterats och justerats i flera omgångar. Det finns även ett gediget underlag för hur stolpplatser valts för att undvika de kvarvarande kulturvärden, skyddsvärda arter och biotoper som finns i den planerade ledningsgatan. I detta ingår även vilka stolpplatser som ska punktjordas för att undvika påverkan från en längsgående jordlina, restriktioner för arbetsområden, tillfartsvägar och upplagsplatser.

Svenska kraftnät anser att de anpassningar som genomförts avseende lokalisering och skyddsåtgärder innebär att påverkan är förenliga med miljölagstiftningens krav.

Svenska kraftnät kan acceptera att krav ska formuleras i en tvingande form (med "ska") och kommer så att göra i förfrågningsunderlaget och miljöåtgärdsplanen. Det kan dock finnas en nivå av skyddsåtgärder, i form av rekommendationer, vilka genomförs efter platsspecifika bedömningar, under förutsättning att ledningens funktion och säkerhet inte äventyras eller fara för tredje man kan uppstå. Exempel på detta är möjlighet att spara vissa träd där topografi, växtplatsförutsättningar, träslag mm ger sådana förutsättningar att trädet aldrig bedöms riskera att nå inom ledningens säkerhetsavstånd.

Vidare hantering i ärendet kommer även att infatta 12:6-samråd, anmälningar för vattenverksamhet samt dispensansökningar för strandskydd och biotopskydd där specifika skyddsåtgärder för specifika områden kan granskas och vid behov ytterligare justeras. En dialog om hantering av detta har inletts med Länsstyrelsen.

Denna process, omfattning och planering gäller för såväl Ekhyddan-Nybro som Nybro-Hemsjö, där samma bedömning gjorts på samma underlag, vilket Länsstyrelsen inte har haft synpunkter på.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen [REDACTED] efter föredragning av tillståndshandläggaren [REDACTED]. I ärendets slutliga handläggning har även enhetschefen [REDACTED], verksjuristen [REDACTED] deltagit.

Sundbyberg, dag som ovan

